

DA

DA

DA

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 24.7.2009
KOM(2009) 400 endelig

**MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET,
DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG
REGIONSUDVALGET**

**Integrering af bæredygtig udvikling i EU's politikker:
2009-gennemgang af Den Europæiske Unions strategi for bæredygtig udvikling**

**MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET,
DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG
REGIONSUDVALGET**

**Integrering af bæredygtig udvikling i EU's politikker:
2009-gennemgang af Den Europæiske Unions strategi for bæredygtig udvikling**

1. INDLEDNING

Bæredygtig udvikling er i traktaten fastsat som det overordnede langsigtede mål for EU. Den Europæiske Unions strategi for bæredygtig udvikling, der blev revideret i 2006, udgør rammen for en langsigtet vision om bæredygtighed, hvor økonomisk vækst, social samhørighed og miljøbeskyttelse går hånd i hånd og støtter hinanden.

I de senere år har Den Europæiske Union inddraget målet om bæredygtig udvikling i en bred vifte af politikker. EU har blandt andet indtaget føringen på internationalt plan i kampen mod klimaændringer og vil fremme en videnbaseret, ressourceeffektiv økonomi med lav CO₂-udledning. Samtidig ses en fortsat ubæredygtig tendens inden for mange områder til trods for en omfattende positiv politikudvikling. Efterspørgselen efter naturressourcer har været hurtigt stigende og overstiger, hvad jorden kan bære på lang sigt. Biodiversiteten går globalt set tilbage, og vigtige økosystemer er under stigende pres. Energiforbruget inden for transport fortsætter med at stige. Den globale fattigdom varer ved. Hvis millenniumudviklingsmålene skal nås, kræver det en stor indsats.

Den nuværende økonomiske og finansielle krise har vist, at bæredygtighed også er en nøglefaktor for vore finansielle systemer og økonomien som helhed. Krisen berører alle sektorer i økonomien, husholdninger, virksomheder og jobs. De seneste tal viser, at situationen på EU's arbejdsmarkeder fortsat forværres som en følge af den økonomiske krise. Ledigheden er stigende, antallet af ledige stillinger bliver ved med at falde, og virksomhederne fortsætter med at melde om omfattende nedlæggelse af arbejdspladser i en lang række sektorer. De mest sårbare dele af arbejdsstyrken er dem, der er hårdest ramt.

Som en reaktion på den økonomiske og finansielle krise har EU og medlemsstaterne truffet foranstaltninger til at reformere det finansielle system, at støtte realøkonomien, at fremme beskæftigelsen og at bidrage til global genopretning. I november 2008 lancerede Kommissionen en omfattende genopretningsplan for vækst og beskæftigelse¹. Genopretningsplanen omfatter foranstaltninger, der skal sætte gang i efterspørgselen, være med til at genopbygge tilliden og fremme beskæftigelse og social inklusion. Den omfatter også forslag om intelligent investering i morgendagens færdigheder og teknologier, som kan være med til at give højere økonomisk vækst og bæredygtig velstand på længere sigt.

Det er af afgørende betydning, at foranstaltninger, der skal støtte realøkonomien og begrænse den sociale indvirkning af den nuværende krise, er forenelige med langsigtede mål om

¹ Genopretningsplan KOM(2008) 800 af 26.11.2008 og KOM(2009) 114 af 4.3.2009, meddelelsen om beskæftigelse KOM(2009) 257 af 3.6.2009 og meddelelsen om samhørighedspolitik: realøkonomiske investeringer" KOM(2008) 876 af 16.12.2008.

bæredygtighed. EU bør bruge krisen som en lejlighed til at se på finansiell og økologisk bæredygtighed og udvikle et dynamisk, ressourceeffektivt, videnbaseret og socialt rummeligt samfund med lav CO₂-udledning og til at fremme denne fremgangsmåde på globalt plan. Genopretningsplanen og de hertil svarende nationale planer indeholder allerede en række initiativer til støtte for denne målsætning. Arbejdet med at overvinde krisen er i gang, især inden for rammerne af Lissabonstrategien om vækst og beskæftigelse, og der fokuseres på grøn vækst. På kort sigt er grønne foranstaltninger med til at genoplive økonomien og skabe arbejdspladser. På mellemlang og lang sigt er de også med til at fremme nye teknologier og begrænse vores indvirkning hvad angår klimaændringer, udtømningen af naturressourcer og ødelæggelsen af økosystemer.

Det Europæiske Råd bad på topmødet i december 2007 Kommissionen om at forelægge en ny statusrapport² om Den Europæiske Unions strategi for bæredygtig udvikling inden juni 2009. Denne gennemgang er et svar på Det Europæiske Råds anmodning.

Som et supplement til denne gennemgang vil Eurostat senere i 2009 offentliggøre en rapport om overvågning af EU's strategi for bæredygtig udvikling, hvor de fremskridt, der er gjort, vil blive målt ud fra kvantitative indikatorer.

2. BÆREDYGTIG UDVIKLING I EU'S POLITIKUDFORMNING

I de senere år har EU klart tilkendegivet sin vilje til at støtte bæredygtig udvikling og har med held integreret bæredygtighed i mange politikområder. EU's politikker vedrørende klimaændringer og energi er bevis på den indflydelse, som strategien om bæredygtig udvikling har haft på den politiske dagsorden. Bæredygtig udvikling er begyndt at blive integreret i mange andre af EU's politikområder.

EU's dagsorden om bedre regulering har bidraget til at få integreret politikmålsætninger og til at forbedre omkostningseffektiviteten i politiske beslutninger. Det er opnået gennem en forenkling af EU-lovgivningen og en reduktion af de administrative byrder. Konsekvensanalyse spiller i den forbindelse en særlig vigtig rolle. Kommissionens konsekvensanalysesystem bidrager til bæredygtig udvikling, idet det gennem en integreret fremgangsmåde her vurderes, hvilken potentiel indvirkning ny lovgivning eller nye politikforslag kan have på økonomiske, sociale og miljømæssige områder.

Kommissionens nye sociale dagsorden var en integreret, holistisk fremgangsmåde, og den omfattede flere politikinitiativer på forskellige politikområder³. I den nye sociale dagsorden blev det fremhævet, hvilken betydning Kommissionen tillægger bæredygtig udvikling i vore samfund, og det blev meddelt, at der vil blive opstillet andre velfærdsmål "ud over BNP".

Beskæftigelsesretningslinjerne er en del af den europæiske beskæftigelsesstrategi og danner ramme for udviklingen og gennemførelsen af foranstaltninger, som er i overensstemmelse med målene for bæredygtig strategi. For eksempel bruger EU strukturfondene til at støtte medlemsstaterne i deres bestræbelser på at fremme en ressourceeffektiv økonomi med lav CO₂-udledning. En videre udvikling af en økonomi med lav CO₂-udledning vil også være det, der skal få EU på fode igen.

² Den første statusrapport blev vedtaget i oktober 2007: KOM(2007) 642 og SEC(2007) 1416.

³ KOM(2008) 412 af 2.7.2008.

Virksomhedernes sociale ansvar giver virksomhederne mulighed for at kombinere økonomiske, sociale og miljømæssige målsætninger. Et større engagement i det sociale ansvar fra de europæiske virksomheders side vil øge Europas kapacitet med hensyn til bæredygtig udvikling. Kommissionen og mange af EU-medlemsstaterne har intensiveret deres bestræbelser på at fremme virksomhedernes sociale ansvar og har i den forbindelse lagt vægt på dialogen mellem interessenter.

EU har også gjort fremskridt med at inddrage dagsordenen for strategien for bæredygtig udvikling i sine eksterne politikker, for eksempel gennem konsekvensanalyser af bæredygtighed udført i forbindelse med forberedelsen af frihandelsaftaler og arbejdet med klimaændringer.

Medlemsstaterne er også i færd med at udvikle innovative løsninger, som er relevante for dagsordenen for bæredygtig udvikling. Det vil blive mere og mere almindeligt at bruge CO₂-skyggepriser til at afspejle de sociale omkostninger ved drivhusgasemissioner, når der foretages en vurdering af offentlige politikmuligheder. Frankrig har forpligtet sig til at opnå CO₂-neutrale investeringer med midler til samhørighedspolitik for perioden 2007-13. Et andet eksempel er tildeling af CO₂-budgetter til ministerier (i UK). Der er gjort fremskridt med CO₂-opgørelser i virksomheder. Desuden viser resultater fra undersøgelser i en række medlemsstater, at energiforbruget kan nedbringes med op til 10 %, hvis der bruges intelligente måleapparater. Nogle medlemsstater har udviklet nye systemer med energisyn, blandt andet gennem finansiell støtte, hvilket har været med til at reducere energiforbruget markant i byggesektoren. Også i Frankrig foregik der i "Grenelle de l'Environnement" en debat på højt niveau mellem regering, erhvervsliv og civilsamfund om nye foranstaltninger til bæredygtig udvikling.

3. POLITISKE FREMSKRIDT MED EU'S STRATEGI FOR BÆREDYGTIG UDVIKLING

I dette afsnit gives der en oversigt over de fremskridt, der er gjort på EU-plan med syv hovedudfordringer og tværgående temaer siden den sidste rapport i oktober 2007. Der er ikke tale om en fuldstændig liste over tiltag, men der bliver fremhævet vigtige initiativer inden for hvert område. Rapporten fra Eurostat, der er baseret på EU's indikatorer for bæredygtig udvikling, vil blive offentliggjort senere i efteråret 2009, og den vil kaste mere lys over de konkrete fremskridt. Nogle af de foreløbige resultater fra denne rapport⁴ er allerede medtaget i denne gennemgang.

Klimaændringer og ren energi

Ganske vist steg drivhusgasemissionerne i EU i perioden 2000-2004, men tendensen har i de seneste tre år været positiv, og EU er ved at nå de mål, der er fastsat i Kyotoprotokollen. Hvis der ikke hurtigt indføres klimaændringspolitikker, vil de globale drivhusgasemissioner i 2020 være mindst 60 % højere end i 1990⁵. Selv om de vedvarende energikilders andel af det interne bruttoenergiforbrug er steget hurtigere siden 2002, er der stadig langt til målet for 2010 på 12 %.

⁴ Dataene fra Eurostat over indikatorerne for bæredygtig udvikling dækker for størstedelens vedkommende årene 2000-2007.

⁵ Kommissionens arbejdsdokument, der er vedhæftet meddelelsen "Mod en overordnet klimaændringsaftale i København", SEC(2009) 101.

I de senere år har EU været blandt de forreste i kampen mod klimaændringer. I december 2008 vedtog EU's lovgiver en klima- og energipakke⁶, som indeholder ambitiøse mål for EU. EU forpligtede sig ensidigt til at reducere emissionerne med 20 % under niveauet for 1990 inden 2020 og at opgradere denne reduktion til 30 %, hvis der bliver opnået en bred international klimaafnåftale i København i december 2009. EU satte sig også det mål at øge andelen af vedvarende energikilder til 20 % inden 2020. Som led i pakken blev direktivet om EU's emissionshandelsordning (ETS)⁷ ændret, og der blev vedtaget direktiver om opsamling og lagring af kuldioxid (CCS)⁸ og om vedvarende energikilder⁹. Energieffektivitetspakken styrker den vigtigste lovgivning om energieffektivitet i bygninger¹⁰ og energiforbrugende produkter¹¹. Yderligere energibesparelser vil blive opnået ved at udvide direktivet om miljøvenligt design¹² til at omfatte energirelaterede produkter i overensstemmelse med handlingsplanen om bæredygtigt forbrug og bæredygtig produktion/bæredygtig industriproduktion¹³. Reglerne for Den Europæiske Fond for Regionaludvikling (EFRU) er blevet ændret¹⁴ for at støtte bæredygtig energi i boligsektoren og for at sætte ekstra skub i investeringen i denne sektor. Med den europæiske strategiske energiteknologiplan (SET-planen)¹⁵ sættes der skub i udviklingen og udnyttelsen af omkostningseffektive lav-CO₂-teknologier. Der blev i 2009 ligeledes vedtaget en meddelelse om udnyttelse af informations- og kommunikationsteknologier til at forbedre energieffektivitet¹⁶.

At der blev opnået enighed om klima- og energipakken var et stort fremskridt set i lyset af den økonomiske krise, og det vil være et af EU's væsentlige bidrag til bestræbelserne på at opnå en bred aftale om klimaændringer i København. EU's drivhusgasemissioner udgør imidlertid kun en lille del af de globale emissioner. EU er i dag ved at nå sine mål for reduktion af drivhusgasemissioner, som er fastsat i Kyotoprotokollen, men de globale CO₂-emissioner er i dag omkring 40 % højere, end de var i 1990, som er basisåret for Kyoto¹⁷. Det anslås, at hvis den gennemsnitlige globale temperaturstigning skal begrænses til under 2°C i forhold til det før-industrielle niveau, skal de globale drivhusgasemissioner reduceres til under 50 % af niveauet i 1990 inden 2050¹⁸. Hvis der opnås et positivt udfald på de internationale forhandlinger om klimaændringer i København, kan det være nøglen til en langsigtet bæredygtig fremtid for vores planet.

I hvidbogen om tilpasning til klimaændringer¹⁹ udstikkes der et handlingsgrundlag med henblik på at mindske EU's sårbarhed over for indvirkningerne af klimaændringerne, og der fokuseres på at integrere tilpasning i EU's nøgleindsatsområder og relevante politikforanstaltninger, at opbygge et videngrundlag og at optrappe internationalt samarbejde.

⁶ http://ec.europa.eu/environment/climat/climate_action.htm

⁷ Direktiv 2009/29/EF (EUT L 140 af 5.6.2009, s. 63).

⁸ Direktiv 2009/31/EF (EUT L 140 af 5.6.2009, s. 114).

⁹ Direktiv 2009/28/EF (EUT L 140 af 5.6.2009, s. 16).

¹⁰ KOM(2008) 780 af 13.11.2008.

¹¹ KOM(2008) 778 af 13.11.2008.

¹² KOM(2008) 399 af 16.7.2008.

¹³ KOM(2008) 397 af 16.7.2008.

¹⁴ Forordning (EF) nr. 397/2009 (EUT L 126 af 21.5.2009, s. 3).

¹⁵ KOM(2007) 723 af 22.11.2007.

¹⁶ KOM(2009) 111 af 12.3.2009.

¹⁷ Prosperity without Growth? The transition to a sustainable economy. UK Sustainable Commission, 2009.

¹⁸ "Mod en overordnet klimaændringsaftale i København", KOM(2009) 39 af 28.1.2009.

¹⁹ Hvidbog - Tilpasning til klimaændringer: et europæisk handlingsgrundlag, KOM(2009) 147 af 1.4.2009.

Bæredygtig transport

Selv om stigningen i BNP er større end stigningen i energiforbruget i transportsektoren, fortsætter energiforbruget og drivhusgasemissionerne fra transport med at stige. Inden for passagertransport er der synlige tegn på, at transportvolumen og økonomisk vækst ikke længere er sammenkoblet, men fragtttransporten er vokset hurtigere end BNP. Støj- og luftforurening fra transport er fortsat et stort problem i hele EU og har alvorlige sundhedsmæssige konsekvenser.

Som led i klima- og energipakken²⁰ forpligtede EU sig til inden 2020 at hente 10 % af brændstofforbruget til transport fra vedvarende energikilder (blandt andet biobrændsel, vedvarende elektricitet og hydrogen). Dette mål er ledsaget af et bindende bæredygtighedskriterium for biobrændsel, som fremgår af direktivet om vedvarende energi²¹ og direktivet om brændstofkvalitet²².

Af vigtige EU-politiske tiltag kan nævnes pakken om grøn transport, som omhandler grønnere transport²³, indregning af eksterne omkostninger²⁴ og begrænsning af støj fra jernbaner²⁵. Den omfatter også et forslag om afgifter på lastbiler²⁶. I april blev der vedtaget en forordning med bindende mål for CO₂-emissioner fra nye personbiler²⁷.

Af andre resultater kan nævnes vedtagelsen af et direktiv om fremme af renere og mere energieffektive køretøjer til vejtransport²⁸, en handlingsplan for udbygning af intelligente transportsystemer²⁹ samt lanceringen af nye tiltag, blandt andet en opfølgning af grønbogen om mobilitet i byer. Endvidere blev der opnået enighed om at inddrage luftfart i EU's emissionshandelsordning fra 2012 og fremover. Inden for søtransport skal der også vedtages en pakke om sikkerhed til søs og en pakke om søtransportstrategi frem til 2018³⁰.

Der er også blevet vedtaget forslag til et nyt direktiv om mærkning af dæk³¹ og forslag om grænser for rullestøj fra dæk, standarder for modstand og brug af dæktryksovervågningssystemer³².

Under udformningen af EU's transportpolitik er det vigtigt, at der tages hensyn til alle elementer af bæredygtighed (blandt andet emissioner, støj, arealanvendelse og biodiversitet), og at alle foranstaltninger baseres på en langsigtet vision for bæredygtig mobilitet for mennesker og varer, som dækker hele transportsystemet³³, og på supplerende indsatser på EU-plan, på nationalt plan og på regionalt plan.

²⁰ http://ec.europa.eu/environment/climat/climate_action.htm

²¹ Direktiv 2009/28/EF (EUT L 140 af 5.6.2009, s. 16).

²² Direktiv 2009/30/EF (EUT L 140 af 5.6.2009, s. 88).

²³ KOM(2008) 433 af 8.7.2008.

²⁴ KOM(2008) 435 af 8.7.2008.

²⁵ KOM(2008) 432 af 8.7.2008.

²⁶ KOM(2008) 436 af 8.7.2008.

²⁷ Forordning (EF) nr. 443/2009 (EUT L 140 af 5.6.2009, s. 1).

²⁸ Direktiv 2009/33/EF (EUT L 120 af 15.5.2009, s. 5).

²⁹ KOM(2008) 886 af 16.12.2008.

³⁰ KOM(2009) 8 af 21.1.2009.

³¹ KOM(2008) 779 af 13.11.2008.

³² KOM(2008) 316 af 23.5.2008.

³³ Meddelelsen "en bæredygtig fremtid for transporten: På vej mod et integreret og brugervenligt transportsystem med teknologien som drivkraft", KOM(2009) 279 af 17.6.2009.

Bæredygtigt forbrug og bæredygtig produktion

Ændringerne i bæredygtigt forbrug og bæredygtig produktion viser et temmelig broget billede, men der er dog gjort nogle fremskridt med hensyn til at afkoble miljøforringelse og brugen af naturressourcer fra økonomisk vækst. Forbrugsmønstret for især energiforbruget viser imidlertid en klart uheldig udvikling, hvorimod produktionsmønstrene viser positive tegn.

Handlingsplanen for bæredygtigt forbrug, bæredygtig produktion og en bæredygtig industripolitik³⁴ skal bidrage til at forbedre produkters miljøpræstation, sætte gang i efterspørgslen efter mere bæredygtige varer og produktionsteknologier og fremme innovation. Handlingsplanen blev ledsaget af forslag til omarbejdning af direktiverne om miljøvenligt design og om energimærkning og af en revision af forordningerne om miljømærker og om EMAS³⁵. De detailhandlende spiller en vigtig rolle for forbrugernes valg, og der er oprettet et forum, hvor det skal drøftes, hvordan detailhandelens aftryk på miljøet kan mindskes, og hvordan forbrugerne bedre kan informeres.

Hvad angår grønne offentlige indkøb, er der vigtige politikinitiativer som "Energy Star-forordningen"³⁶ og en meddelelse om offentlige indkøb for et bedre miljø³⁷, hvor der foreslås et frivilligt mål på 50 % for medlemsstaterne, som skal gælde fra 2010. Kommissionens tjenestegrene har udarbejdet kriterier for grønne offentlige indkøb for ti prioriterede produkt- og tjenesteydelsesgrupper (blandt andet transport, fødevarer, bygge og anlæg, kontorudstyr), som medlemsstaterne er blevet opfordret til at godkende.

Gennemførelsen af handlingsplanen for miljøteknologi (ETAP) skrider frem ligesom også arbejdet med økoinnovationsmåling. Ifølge de reviderede retningslinjer for statsstøtte til miljøbeskyttelse kan der ydes en 10 % bonus for maksimal støtteintensitet inden for investeringer i økoinnovation³⁸. Direktivet om integreret forebyggelse og bekæmpelse af forurening³⁹ er et nøgleredskab for bæredygtig produktion og økoinnovation, som vil blive yderligere styrket med direktivforslaget om industrielle emissioner⁴⁰.

I 2008 blev REACH, EU's flagskib med lovgivning om kemikalier, operationel med Det Europæiske Kemikalieagentur (ECHA), som startede sit arbejde. Der er også trådt nye regler i kraft om klassificering, mærkning og emballering af kemikalier.

Bevarelse og forvaltning af naturressourcer

Der har ganske vist været en positiv udvikling i vands og lufts tilstand og i brugen heraf, men menneskers adfærd er fortsat en trussel mod biodiversitet og naturområder.

Den globale efterspørgsel efter naturressourcer er hastigt voksende og vil fortsætte med at vokse som følge af befolkningstilvæksten, idet der forventes at være 9 milliarder mennesker i

³⁴ KOM(2008) 397 af 16.7.2008.

³⁵ Europa-Parlamentet og Rådet er allerede nået til enighed om direktivet om miljøvenligt design og forordningerne om økomærker og om EMAS.

³⁶ Forordning (EF) nr. 106/2008 (EUT L 39 af 13.2.2008, s. 1).

³⁷ KOM(2008) 400 af 16.7.2008.

³⁸ EFT C 82 af 1.4.2008, s. 1.

³⁹ http://ec.europa.eu/environment/air/pollutants/stationary/ippc/key_impl.htm

⁴⁰ KOM(2007) 844 af 21.12.2007.

2050. Målt med det økologiske fodaftryk forventes det, at dette vil være mere end 30 % over, hvad jorden kan bære på lang sigt⁴¹.

Biodiversiteten er for nedadgående globalt set, og der er ikke noget tegn på, at denne tendens er ved at vende eller tage af. EU vil sandsynligvis ikke kunne opfylde sit mål for 2010 om stop for tab af biodiversitet⁴². Europas fiskebestande er blevet overfiskede i årtier⁴³. Det årlige tab af økosystemfunktioner anslås til at svare til 50 mia. EUR, hvor de kumulerede velfærdstab i 2050 var anslået til at svare til 7 % af BNP⁴⁴.

Sammenlignet med tidligere år er skovøkosystemerne i EU stabile, men i stigende grad udsat for ændringer, på grund af for eksempel storme, brande, skadedyr og andre skadevirkninger som følge af klimaændringerne. Jordkvaliteten bliver stadig dårligere med klimaændringerne. Generelt spiller økosystemfunktioner en vigtig rolle i den forbindelse, fordi de blandt andet er med til at mildne ekstreme vejrforhold og mindske virkningerne af vejret og at opretholde biodiversiteten.

Blandt EU's initiativer er der EU's råstofinitiativ⁴⁵, hvor der foreslås en integreret strategi til at tage de forskellige udfordringer op, der vedrører adgang til råstoffer, herunder sekundære råstoffer, som kan tilvejebringes i EU gennem mere og bedre genanvendelse. Det Internationale Panel for Bæredygtig Ressourceforvaltning⁴⁶ blev indviet i november 2007 af UNEP og Kommissionen. Der er forberedt ny lovgivning om markedsføring af frø og formeringsmateriale, som skal medvirke til at standse tabet af biodiversitet⁴⁷.

Det reviderede rammedirektiv om affald⁴⁸ er et vigtigt skridt for EU hen imod bedre forvaltning af materielle ressourcer og forbedret ressourceeffektivitet. Her bliver grundbegreber som affaldshierarki, affaldsforebyggelse og inddragelse af livscyklustankegangen præciseret. I direktivet er der fastsat vigtige mål for genanvendelse af affald for 2020. 50 % af husholdningsaffaldet blev genanvendt og 70 % af bygge-, anlægs- og nedrivningsaffald.

Medlemsstaterne har truffet specifikke foranstaltninger for at beskytte biodiversitet med gennemførelsen af direktiverne om fugle og om habitater. Men Natura 2000-netværket er stadig ikke klar og heller ikke en ordentlig forvaltning af arter og habitater.

Et eksempel på nøgleforanstaltninger for vandforvaltning er den fortsatte gennemførelse af vandrammedirektivet og Fællesskabets politik om vandknaphed og tørke⁴⁹. Målet for direktivet er at opnå en god miljømæssig tilstand for alt vand inden 2015, men det er en stor udfordring, da det er blevet konstateret, at der er risiko for, at hovedparten af vandorganerne i EU ikke vil kunne opfylde målene i direktivet, hvis der ikke træffes foranstaltninger.

⁴¹ WWF, Living Planet Report 2008.

⁴² Midtvejsevaluering af gennemførelsen af EU's handlingsplan for biodiversitet, KOM(2008) 864 af 16.12.2008.

⁴³ Grønbog: Reform af den fælles fiskeripolitik, KOM(2009) 163 af 22.4.2009.

⁴⁴ TEEB (2008) "The Economics of Ecosystems and Biodiversity" – Interimsrapport til COP9 om CBD og midtvejsevaluering af gennemførelsen af EU's handlingsplan for biodiversitet (KOM(2008) 864) og EPRG (bebudet 2009).

⁴⁵ KOM(2008) 699 af 14.11.2008.

⁴⁶ www.unep.fr/scp/rpanel/

⁴⁷ http://ec.europa.eu/food/plant/propagation/conservation_varieties/index_en.htm

⁴⁸ Direktiv 2008/98/EF (EUT L 312 af 22.11.2008, s. 3).

⁴⁹ KOM(2007) 414 af 18.7.2007 http://ec.europa.eu/environment/water/quantity/scarcity_en.htm

Vandrammedirektivet er blevet suppleret med et direktiv om miljøkvalitetsstandarder for en række prioriterede kemikalier⁵⁰.

Den integrerede havpolitik, der blev lanceret i oktober 2007, danner en fælles ramme for alle emner i EU's havpolitik, og der blev hermed indført tværgående værktøjer, som kan sikre en virkelig bæredygtig anvendelse af havmiljøet (oceaner, have og kyststrækninger). Der er gjort betydelige fremskridt inden for sektorpolitiske initiativer i den maritime sfære⁵¹. I havbækkenstrategierne for Det Arktiske Ocean, Det Baltiske Hav og Middelhavet vil der blive taget fat om de specifikke problemer for disse tre vandbækkener.

I grønbogen om reform af den fælles fiskeripolitik⁵² gøres der rede for situationen for fiskeriet i Europa, og den nuværende fælles fiskeripolitik bliver analyseret. Den sætter gang i og tilskynder til offentlig debat om, hvordan vi kan sikre langsigtet bæredygtighed og levedygtighed for fiskeriet.

Folkesundhed

Generelt set er sundhedstilstanden i EU temmelig blandet. Antallet af år, som europæerne kan forvente at leve med et godt helbred, er langsomt, men støt stigende. Forbedringen af sundhedstilstanden ses som faldende dødsrater som følge af kroniske sygdomme og selvmord. Der er også færre alvorlige ulykker på arbejdspladsen. Men folk bliver mere udsat for luftforurening, og der produceres flere giftige kemikalier og dukker nye udfordringer op.

Med vedtagelsen af EU's sundhedsstrategi⁵³ i oktober 2007 fik man en holistisk tilgang til at gøre fremskridt og opnå bæredygtighed for EU-borgernes liv.

Blandt foranstaltninger til at fremme sundheden, begrænse uligheder på sundhedsområdet og forbedre sundhedsbeskyttelsen er der også foranstaltninger vedrørende alvorlige, kroniske sygdomme som kræft og sjældne sygdomme. Mange af politikinitiativerne fokuserede på mental sundhed, alkohol, overvægt og tobak og på bekæmpelse af HIV/AIDS. Det Europæiske Fællesskabs sundhedsindikatorer (ECHI)⁵⁴ giver oplysninger om sundhedstilstanden, blandt andet indikatoren for sunde leveår (HLY), og om livsstilsrelaterede determinanter for sundheds- og miljøforurening.

Der er blevet vedtaget en ny lovramme om bæredygtig anvendelse af pesticider af Europa-Parlamentet og Rådet⁵⁵. Der er tale om en markant forbedring hvad angår miljøbeskyttelse og –sikkerhed. Fællesskabets nuværende plantesundhedsordning er ved at blive evalueret og opdateret⁵⁶.

⁵⁰ Direktiv 2008/105/EF (EUT L 384 af 24.12.2008, s. 84).

⁵¹ Havstrategirammedirektivet (direktiv 2008/56/EF, EUT L 164 af 25.6.2008, s. 19), den europæiske strategi for havforskning og maritim forskning (KOM(2008) 534 af 3.9.2008), det fælles europæiske søtransportområde (KOM(2009) 10 af 21.1.2009), meddelelsen om offshore-vindkraft (KOM(2008) 768 af 13.11.2008), hvidbogen om tilpasning til klimaændringer (KOM(2009)147 af 1.4.2009) og strategien for skibsfugning (KOM(2008) 767 af 19.11.2008).

⁵² KOM(2009) 163 af 22.4.2009 <http://ec.europa.eu/fisheries/reform/>

⁵³ KOM(2007) 630 af 23.10.2007.

⁵⁴ http://ec.europa.eu/health/ph_information/dissemination/echi/echi_en.htm

⁵⁵ <http://ec.europa.eu/environment/ppps/home.htm>

⁵⁶ http://ec.europa.eu/food/plant/strategy/index_en.htm

EU's nye ordning for godkendelse af fodertilsætningsstoffer⁵⁷ er drivkraft for innovation inden for fodersektoren og for forbedring af foderomsætningen. Handlingsplanen til gennemførelse af den nye dyresundhedsstrategi⁵⁸ omfatter flere initiativer, som har til formål at opretholde bæredygtige høje sundhedsstandarder for dyr og mennesker. Der er gjort fremskridt i arbejdet med dyrebeskyttelse og dyrevelfærd.

Kommissionen bidrager også til bedre sundhed gennem EU-finansieret forskning og avancerede e-sundhedstjenester, for eksempel ved at fremme brugen af IKT i europæiske sundhedssystemer.

I 2009 lancerede Kommissionen et initiativ om unges sundhed, som har til formål at forbedre unges sundhed og velvære. Kommissionen fortsatte også samarbejdet med Verdenssundhedsorganisationen (WHO) omkring emner som klimaændringer, luftkvalitet inden døre, tobakskontrol og forebyggelse af personskader.

Social inklusion, demografi og migration

Antallet af arbejdsløse husstande, lønforskel og langtidslidighed er alt sammen blevet reduceret, men antallet af arbejdende fattige og den generelle risiko for fattigdom har ikke ændret sig. Målet med at have mindst halvdelen af de ældre arbejdstagere skal være i beskæftigelse inden 2010, vil sandsynligvis blive nået, men målet med at udskyde den gennemsnitlige alder for tilbagetrækning til 65 år inden 2010 vil sandsynligvis ikke blive nået. Demografisk set er tendensen, at befolkningen i EU-27 i den arbejdsaktive alder vil begynde at falde i 2013 og vil være faldet med omkring 39 millioner (12 %) i 2050 i forhold til 2008⁵⁹.

Der ligger stadig en stor udfordring i at udnytte Europas demografiske potentiale mest muligt og at øge beskæftigelsesraterne, produktiviteten og en ordentlig integration af migranter. Det er nødvendigt med en yderligere indsats for at bekæmpe diskrimination over for migranter.

Der er sket politiske fremskridt med blandt andet en henstilling fra Kommissionen fra oktober 2008 om aktiv inklusion af mennesker, der er udelukket fra arbejdsmarkedet. Medlemsstaterne har i deres reformer inden for social inklusion og social beskyttelse kunnet drage fordel af den åbne koordinationsmetode. EU's strukturfonde støtter medlemsstaterne i deres bestræbelser på at håndtere fattigdom og social udstødelse. For perioden 2007-2013 er der afsat omkring 10 mia. EUR til dette formål.

Den anden demografiske rapport⁶⁰ blev offentliggjort i forbindelse med det europæiske demografiske forum i 2008. Der blev oprettet en europæisk alliance for familier og en ny rådgivningsgruppe på regeringsplan om demografiske spørgsmål.

I Kommissionens rapport fra 2009 om aldring⁶¹ ses der nærmere på den økonomiske og budgetmæssige indvirkning af den aldrende befolkning på lang sigt indtil 2060.

⁵⁷ http://ec.europa.eu/food/food/animalnutrition/feedadditives/comm_register_feed_additives_1831-03.pdf

⁵⁸ http://ec.europa.eu/food/animal/diseases/strategy/actionplan_en.htm

⁵⁹ Kilde: Eurostat.

⁶⁰ SEC(2008) 2911 af 21.11.2008.

⁶¹ KOM(2009) 180 af 29.4.2009.

http://ec.europa.eu/economy_finance/thematic_articles/article14761_en.htm

Som led i handlingsplanen for en god alderdom i informationssamfundet er der blevet vedtaget et handlingsprogram om forskning i "Længst muligt i eget hjem" (AAL-programmet)⁶². Der er afsat omkring 150 mio. EUR til programmet.

For migrations vedkommende arbejder EU også på at forbedre forvaltningen af migrationsstrømme, at koordinere nationale integrationspolitikker og at bekæmpe ulovlig migration. Som led i gennemførelsen af politikplanen om lovlig migration er der blevet forelagt lovgivningsforlag til harmonisering af indrejseprocedurer, kriterier og rettigheder for visse kategorier af tredjelandsstatsborgere⁶³. Det blå EU-kort for højt kvalificerede migranter er blevet en realitet⁶⁴. Bekæmpelsen af ulovlig indvandring er blevet trappet op med vedtagelsen af "tilbagesendelsesdirektivet" og et direktiv om sanktioner mod arbejdsgivere, der beskæftiger tredjelandsstatsborgere med ulovligt ophold⁶⁵.

Der er udarbejdet håndbøger om integration for politiske beslutningstagere og sagsbehandlere og oprettet et europæisk websted vedrørende integration⁶⁶ samt et europæisk integrationsforum. Medlemsstaternes bestræbelser bliver støttet af Den Europæiske Integrationsfond med 825 mio. EUR for perioden 2007-2013.

Meddelelsen om en fælles indvandringspolitik for Europa⁶⁷ og den europæiske pagt om indvandring og asyl⁶⁸ har lagt grunden til en sammenhængende tilgang fremover. Desuden har Det Europæiske Råd for sin del besluttet at afholde en årlig debat om indvandrings- og asylopolitikker med start i juni 2010.

Globale udfordringer forbundet med fattigdom og bæredygtig udvikling

I 2008 fik EU vendt den nedadgående tendens i ODA, der var registreret i 2007. Trods denne opadgående tendens ser udsigterne for de kommende år ret problematiske ud, da mange af medlemsstaterne ligger langt fra de individuelle grundmål for 2010⁶⁹. Den officielle udviklingsbistand (ODA) har ikke udviklet sig som fastsat. De fleste andre indikatorer vedrørende globalisering af handel, finansiering af bæredygtig udvikling og global ressourceforvaltning viser en gunstig tendens.

Det er absolut afgørende, at partnere fra tredjelande inddrages i håndteringen af global bæredygtig udvikling. EU fortsætter med at samarbejde med tredjelande og regioner, både bilateralt og i forbindelse med multilaterale processer som for eksempel G8, FN's Kommission for Bæredygtig Udvikling (CSD), UNEP og andre relevante FN-organer samt OECD. På et møde i CSD i maj 2009 nåede man til enighed om, at for at nå en langsigtet fødevarer sikkerhed er det nødvendigt, at der i fremtidige politikker tages hensyn til miljøspørgsmål, som for eksempel vandefterspørgselen i landbruget, afskovning, jordødelæggelse og nødvendige tilpasninger som følge af klimaændringer, under anvendelse af videnskabsbaserede fremgangsmåder og lokalbefolkningens viden.

⁶² Beslutning nr. 742/2008/EF (EUT L 201 af 30.7.2008, s. 49).

⁶³ Direktiv 2009/50/EF (EUT L 155 af 18.6.2009, s. 17), KOM(2007) 638 af 23.10.2007.

⁶⁴ Direktiv 2009/50/EF (EUT L 155 af 18.6.2009, s. 17).

⁶⁵ Direktiv 2009/52/EF (EUT L 168 af 30.6.2009, s. 24).

⁶⁶ <http://ec.europa.eu/ewsi/en/index.cfm>

⁶⁷ KOM(2008) 359 af 17.6.2008.

⁶⁸ Rådets dokument 13440/08, Kommissionens meddelelse KOM(2009) 266 af 10.6.2009.

⁶⁹ KOM(2009) 160 af 8.4.2009.

Der er etableret dialoger på højt niveau om miljø med mange lande, blandt andet Brasilien, Kina, Indien, Rusland, Mexico og Sydafrika. Der er allerede tilsvarende dialoger i gang med Australien, Canada, Japan og USA. Med en række lande som Indien og Kina er der udviklet mere omfattende samarbejdsrammer. Desuden er der blevet vedtaget fælles erklæringer om klimaændringer med henholdsvis Det Caribiske Forum, Pacific Islands Forum og Den Afrikanske Union, og der er blevet undertegnet en fælles erklæring mellem AVS og EU.

Dialog og samarbejde med partnere inden for europæisk naboskabspolitik er fremmende for bæredygtige udviklingsmål. Således er det regionale samarbejde blevet styrket i hele Unionen for Middelhavet, Sortehavssynergien og det østlige partnerskab.

Blandt initiativerne på udviklingssamarbejdsområdet, der bidrager til målene om bæredygtig udvikling, er der en meddelelse om en EU-strategi til støtte for katastrofeforebyggelse i udviklingslande⁷⁰, en strategisk ramme for Europas internationale samarbejde om videnskab og teknologi⁷¹, et arbejdsdokument om bedre inddragelse af miljø i udviklingssamarbejde⁷² og aftaler om retshåndhævelse, god forvaltningspraksis og handel på skovbrugsområdet (FLEGT). Heri indgår blandt andet en frivillig partnerskabsaftale, som er indgået med Congo Brazzaville, og forhandlinger med flere andre lande.

Almen og faglig uddannelse

Der bliver for alle aldersgrupper vedkommende færre med et ringe uddannelsesniveau. Derimod er stigningen i antallet af folk, der deltager i uddannelsesaktiviteter livet igennem, ikke tilstrækkeligt hurtig til at opfylde de specifikke mål, og faldet i antallet af unge, der forlader skolen for tidligt, heller ikke.

Almen og faglig uddannelse er det kritiske fundament for bæredygtig udvikling. Kommissionen støtter medlemsstaterne i deres bestræbelser på at udvikle mere strategiske tilgange til deling af viden og god praksis for at fremme uddannelse i bæredygtig udvikling. Af en oversigt udarbejdet af Kommissionen over innovativ praksis i medlemsstater og EØS-lande fremgår det, hvor stor betydning uddannelse i bæredygtig udvikling har⁷³.

Kommissionens opdaterede strategiramme for europæisk samarbejde på uddannelsesområdet⁷⁴ skal tjene som retningslinjer for det politiske samarbejde indtil 2020. Programmet for livslang læring for 2007-2013 er et af hovedværktøjerne til udvikling af uddannelsessystemernes rolle.

Forskning og udvikling

Ifølge Eurostat faldt andelen af bruttonationaludgifterne til F&U i BNP i perioden fra 2000 til 2007 fra 1,85 % til 1,83 %. Denne indikator viser således, at der er en bevægelse væk fra EU-målet på 3 % inden 2010.

Et af hovedmålene i det syvende rammeprogram for forskning og teknologisk udvikling for perioden 2007-2013 er at bidrage til bæredygtig udvikling. I 2007 og 2008 gik omkring 44 %

⁷⁰ KOM(2009) 84 af 23.2.2009.

⁷¹ KOM(2008) 588 af 24.9.2008.

⁷² SEC(2009) 555 af 21.4.2009.

⁷³ http://ec.europa.eu/education/more-information/doc/sustdev_en.pdf

⁷⁴ KOM(2008) 865 af 16.12.2008, godkendt ved konklusionerne fra Det Europæiske Råd den 12.5.2009.

af det samlede budget til kooperativ forskning til projekter med relation til bæredygtig udvikling. To af de fælles teknologiinitiativer under det syvende rammeprogram, "Clean Sky" og "Brint og brændselsceller", har også relation til bæredygtighed. Det samlede bidrag fra EU beløber sig til 1,3 mia. EUR. Desuden har Kommissionen i den europæiske økonomiske genopretningsplan foreslået tre større offentlig-private partnerskaber om tre nøgletemaer for bæredygtighed: "grønne biler", "energieffektive bygninger" og "fremtidens fabrikker". Kommissionen forsøger at sikre, at hele det europæiske forskningsområde er rettet mod målene om bæredygtig udvikling. Udfordringen består i at bygge videre på de lovende skridt, der allerede er taget, og at øge forskningens bidrag til bæredygtig udvikling.

Finansiering og økonomiske instrumenter

På samhørighedsområdet investerer EU i tiltag, der kan fremme bæredygtig udvikling, ved at inddrage initiativer vedrørende bæredygtig udvikling i nationale og regionale udviklingsstrategier. I programmeringsperioden 2007-2013 vil der fortsat blive ydet støtte til centrale udfordringer og til tværgående temaer. For eksempel vil der i perioden 2007-2012 blive brugt 105 mia. EUR til miljø, svarende til 30 % af den samlede tildeling på 347 mia. EUR til Samhørighedsfonden. Samhørighedspolitikken støtter også udvikling af mekanismer, som programmeringsstrategien og styring på flere niveauer, der kan fremme bæredygtig udvikling inden for programforvaltningsstrukturer og tilskynde regionerne til at fokusere på bæredygtig udvikling.

Der kan inddrages yderligere mål og principper for EU's strategi for bæredygtig udvikling i samhørighedspolitikken, så det bliver muligt at håndtere de nye udfordringer om bæredygtig udvikling, som EU står over for, f.eks. udfordringer med relation til demografiske ændringer og klimaændringer. Samhørighedspolitikken kan bidrage til både afdæmpning, navnlig ved at støtte skiftet til en økonomi med lav CO₂-udledning, og til tilpasning.

Kommissionen har gradvis fjernet miljøskadelige subsidier fra sine sektorpolitikker, blandt andet ved reformen af fiskeripolitikkerne og som led i sundhedstjekket af den fælles landbrugspolitik.

Kommissionen har også vedtaget nye retningslinjer for statsstøtte til miljøbeskyttelse⁷⁵, hvor der tilstræbes en balance mellem at opnå større miljøfordele og at mindske konkurrencefordrejning, for således at hjælpe medlemsstaterne til at indføre de rette politikinstrumenter og finansiere økoinnovation.

Den offentlige høring, der blev lanceret med grønbogen fra 2007 om markedsbaserede instrumenter til miljøpolitiske og andre beslægtede politiske formål, viste, at der var stor interesse for yderligere brug af markedsbaserede instrumenter⁷⁶.

4. BÆREDYGTIG UDVIKLING I FREMTIDEN

Tre år inde i gennemførelsen af EU's strategi for bæredygtig udvikling er det et godt tidspunkt at overveje, hvordan strategien skal være fremover.

⁷⁵ EFT C 82 af 1.4.2008, s. 1.

⁷⁶ SEC(2009) 53 af 16.1.2009.

http://ec.europa.eu/environment/enveco/pdf/analyse_doc.pdf

På EU-plan indgår overvågning og bæredygtig udvikling primært som led i individuelle EU-politikker, og EU's strategi for bæredygtig udvikling spiller selv en central rolle med at fremme det overordnede mål om bæredygtig udvikling. EU's strategi er også blevet benyttet til udvikling af bæredygtige udviklingsstrategier på nationalt og regionalt plan. I dag har næsten alle EU's medlemsstater deres egen bæredygtige udviklingsstrategi, hvilket er i overensstemmelse med de internationale anbefalinger om bedste praksis⁷⁷. Der blev for nylig offentliggjort en undersøgelse, som Regionsudvalget⁷⁸ havde bestilt, hvor der gives en detaljeret analyse af disse nationale strategier.

Der er mange interessenter, der har svært ved at forså, hvorfor der er flere tværgående prioriterede strategier på EU-plan, blandt andet Lissabonstrategien for vækst og beskæftigelse og EU's strategi for bæredygtig udvikling. Af andre tværgående strategier kan nævnes klima- og energipakken og den integrerede havpolitik. Lissabonstrategien er en dynamisk strategi, som bæredygtighed er en del af (klimaændringer, energi, finansiel og social bæredygtighed). EU's strategi for bæredygtig udvikling er en langsigtet strategi, som er et godt grundlag for en langsigtet, bred udvikling og for fremadrettede overvejelser over bæredygtighed, men strategien kræver også en kortsigtet politisk indsats. Det synes dog ikke at være muligt at sammenlægge tværgående strategier på grund af de forskellige funktioner, de har. At strategien for bæredygtig udvikling og Lissabonstrategien supplerer hinanden, viser sig i den fornyede EU-strategi for bæredygtig udvikling⁷⁹. Der er dog stadig plads til at præcisere yderligere, hvilken særlig rolle EU's strategi for bæredygtig udvikling har i forhold til andre EU-strategier, og til at strømline den herefter.

I den forbindelse bør der overvejes følgende med hensyn til overvågning af strategien.

- (1) Større synergi med Lissabonstrategien for vækst og beskæftigelse, som vil blive revideret i 2010, og andre tværgående EU-strategier. Der kunne også være en bedre koordinering og kobling mellem de politikområder, som dækkes af strategierne og deres opfølgning.
- (2) Strategien kan strømlines yderligere eller også igen koncentrerer om det overordnede aspekt og danne den generelle ramme for politisk beslutningstagning efter principperne fra 2006.
- (3) Strategien kan fremme udvekslingen af bedste praksis for innovative tiltag i medlemsstaterne.
- (4) For at sikre en mere effektiv overvågning og håndhævelse i medlemsstaterne, kan de mekanismer, der benyttes i Lissabonstrategien, også benyttes til at overvåge gennemførelsen af EU's strategi for bæredygtig udvikling. Der kan være tale om fælles fastlagte mål, måleinstrumenter (indikatorer, retningslinjer), benchmarking (sammenligning af medlemsstaternes præstationer) og efterligning og forbedring af bedste praksis. Der kan

⁷⁷ Der er nationale koordinatore for bæredygtige udviklingsstrategier, der fungerer som mellemlid mellem EU's strategi og de nationale strategier. Med det europæiske netværk for bæredygtig udvikling (ESDN) kan der udveksles god praksis og erfaringer med medlemsstaterne. Der er oplysninger om nationale strategier på ESDN's netsted: <http://www.sd-network.eu/?k=country%20profiles>

⁷⁸ De regionale og lokale myndigheders bidrag til bæredygtige udviklingsstrategier, Regionsudvalget, 2009 (Udarbejdet af RIMAS).

⁷⁹ Dokument nr. 19117/06 af 9.6.2006 fra Rådet for Den Europæiske Union.

udarbejdes foranstaltninger til støtte for begge strategier, som har en synlig positiv indvirkning på vækst, beskæftigelse og miljøet. En strømning af økoinnovation, ressourceeffektivitet og grøn vækst kan være en rettesnor.

- (5) Overvågningen af strategien for bæredygtig udvikling er baseret på indikatorer for bæredygtig udvikling, der koordineres af Eurostat. Disse indikatorer udgør et alsidigt overvågningsværktøj, men der mangler dog stadig at blive udviklet nogle vigtige indikatorer. For at kunne supplere indikatorerne og vigtige informationer om udfordringer fra bæredygtig udvikling ser Kommissionen på muligheden for at udvikle en resultattavle over bæredygtig udvikling.
- (6) Der dukker nye udfordringer op fra bæredygtig udvikling, som for øjeblikket ikke indgår i eller kun i begrænset omfang er dækket af EU's strategi for bæredygtig udvikling. Det drejer sig om energisikkerhed, tilpasning til klimaændringer⁸⁰, fødevarerikkerhed, arealudnyttelse, offentlige finansers bæredygtighed og den eksterne dimension af bæredygtig udvikling. For den eksterne dimensions vedkommende bør klimaændringer og energi fortsat være prioriteret sammen med millenniumudviklingsmålene.

Strategien kan især fokusere på EU's langsigtede mål på særligt vigtige områder, ved blandt andet:

- at bidrage til et hurtigt skifte til en ressourcebesparende økonomi med lave CO₂-emissioner, som er baseret på energi og ressourceeffektive teknologier og bæredygtig transport, og skifte hen imod bæredygtig forbrugeradfærd
- at intensivere bestræbelserne på miljøområdet for at beskytte biodiversitet, vand og andre naturressourcer. Det kan konstateres, at ødelæggelsen af biodiversiteten fortsætter med foruroligende fart. Ved ødelæggelse af økosystemer reduceres ikke blot vores og kommende generationers livskvalitet, det står også i vejen for en bæredygtig, langsigtet økonomisk udvikling
- at fremme social inklusion. De mest sårbare i samfundet er også dem, der risikerer at blive hårdest ramt af den økonomiske krise, og virkningerne af krisen kan vare længst for dem, medmindre der iværksættes effektive foranstaltninger
- at styrke den internationale dimension af bæredygtig udvikling og intensivere bestræbelserne på at bekæmpe global fattigdom.

5. KONKLUSIONER

I denne meddelelse gøres der rede for, hvilke fremskridt der er gjort på EU-plan inden for de områder, der dækkes af EU's strategi for bæredygtig udvikling, og der lægges op til overvejelser og debat om bæredygtig udvikling. Det påpeges, at til trods for de betydelige bestræbelser, der er gjort for at inddrage foranstaltninger vedrørende bæredygtig udvikling i EU's vigtige politikområder, ses der fortsat ubæredygtige tendenser, og EU bliver nødt til at

⁸⁰ KOM(2009) 147 af 1.4.2009.

intensivere sine bestræbelser. Som eksemplet med klimaændringerne viser, vil en tidlig indsats give flere og tidligere fordele og koste mindre, end hvis der handles senere.

Det skal bemærkes, at Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg er ved at udarbejde en sonderende udtalelse om fremtiden for EU's strategi for bæredygtig udvikling, som vil blive offentliggjort til efteråret 2009, og den vil kunne bidrage yderligere til debatten.

Disse og andre elementer samt de aktive bidrag fra interessenterne vil blive taget i betragtning ved en senere beslutning om, hvorvidt der skal lanceres en omfattende revision af EU's strategi for bæredygtig udvikling, som det oprindeligt var blevet bestemt i 2006. En revision af den art vil kunne danne grundlag for en yderligere strømlining af EU's strategi for bæredygtig udvikling, for en mere klar definition af dens rolle i EU's politikker, for fokusering på områder, hvor der er størst behov for fremskridt, og for bedre styring.